

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, N. Prinsengracht 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal
tarief.

**Orgaan van de
Soc.-Dem. Partij**

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTELJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Ons Derde Jaar. — De weg tot het inzicht.
— De strijd om de Klasse-moraal. — Een antwoord aan
Van der Goes. — Brieven uit België: Wie zijn de twist-
zoekers. — Uit het Buitenland: De Duitse Partijdag. II.
Duur Brood. — Zeer begrijpelijke verbittering. — Van
de Afdelingen. — Verantwoording. — Advertentiën.

Van de Administratie.

De Postkwitanties zijn verzonden. Men wordt ver-
zocht het geld gereed te leggen (45 ct.).

**Steunt de stakende Zweedsche
arbeiders. De strijd duurt voort.**

Ons Derde Jaar.

Zoo gaan wij dan, kameraden, ons derde jaar in.
Moeilijke tijden liggen achter ons, tijden van strijd
eerst om het bestaan van ons blad, daarna om het
bestaan onze partij. Onze partij, die in deze korte
periode zich een geschiedenis heeft verworven, die
den lateren historieschrijver wonderlijk zal treffen.

Verguisd en vervolgd door het revisionisme tot
het uiterste. Geen taktiek tot onze vernietiging die
niet toelaatbaar werd geacht, tot zelfs de meest
schunnige, de meest leugenachtige toe.

Het heeft niet mogen baten. Zoo min men ons
heeft kunnen doodzwijgen, zoo min men ons heeft
kunnen doodschelden, zoo min heeft men ons kunnen
dooddrukken.

En 't is met een innige vreugde, dat we boven
dit nummer kunnen schrijven: Derde Jaargang. Vol
vertrouwen gaan we de toekomst tegen. Wij weten,
dat we de eenige partij in ons land zijn, die den
strijd voor het socialisme niet verdoezelt, de eenige
partij, die dien strijd onverzoenlijk voeren wil. En
we hebben gezien, dat het socialisme slechts veilig
is in onze handen.

Twee jaar hebben we dan gestreden. Nog twee
jaar slechts. Doch wat lijkt 't ons ontzettend lang.
Een strijd niet slechts tegen de bourgeoisie, doch
een strijd ook tegen het revisionisme, tegen de S. D.
A. P. die ons beletten zou het Nederlandsche prole-
tariaat te bereiken. En we zijn althans zoover te
mogen zeggen, dat dit de S. D. A. P. is mislukt, dat
niet alleen ons bestaan verzekerd is, doch ook dat
de Nederlandsche arbeidersklasse naar ons zal moeten
hooren en dit niet meer zal kunnen worden belet.

Op kameraden dus, ten strijd voor het socialisme!
Want al konden we niet vernietigd worden, al hebben
we den strijd om ons bestaan, den strijd voor het
socialisme gewonnen, we zijn nog klein en we zullen
thans moeten gaan werken aan onzen groei.

Welaan dan, de wintercampagne heeft een aanvang
genomen. Laten we ons voornemen, dat op geen
vergadering, waar we maar even heen kunnen ons
geschreven woord zal ontbreken, voor zoover dat
woord niet gesproken kan worden. Ons abonnementen-
tal verdubbeld, dat is onze eerte taak, ons ledental
vergroot.

Dat kan als elk partijgenoot zijn plicht doet, door
steeds en overal met en voor ons blad te werken.

Ons derde jaar gaan we in. De beiden eersten,
ze zijn geweest een strijd goeddeels voor ons bestaan.
Thans nu we dat veroverd hebben, gewerkt met alle
kracht voor onzen groei.

Bedeukt dat het aan ons is, dat de vaan van het

socialisme is toevertrouwd en dat wij die hebben
hoog te houden. Bedenkt dat wij het zijn, die tot
taak hebben, de Nederlandsche arbeidersklasse te
leiden tot den onverzocht kamp tegen het
kapitalisme, voor het socialisme.

Laat alzo het einde van ons derde jaar moeten
getuigen, van den toenemenden groei van het socia-
lisme. Ten strijde voor de bewustmaking der arbeids-
klasse! Ten strijde om haar te geven het goede
inzicht in eigen kamp.

De weg tot het inzicht.

Van de hoge bergtoppen der wetenschap
ziet men het morgenrood van den nieuwen
dag eerder, dan beneden in het gewoel van
het dagelijksch leven. LASSALLE.

De heerschende voortbrengingswijze, de productie van
waren voor de markt, neemt steeds in omvang en uit-
breiding toe. De voortbrenging voor eigen verbruik is
zoo goed als verdwenen of komt slechts hier en daar voor.

Het handwerk gaat ten onder. De kleine werkplaatsen
met een gering aantal arbeiders verdwijnen meer en meer.
De bezitter van waren die niet kan mededingen op de
markt, die niet zoo goed kan produceeren als de beter
met kapitaal toegeruste mededinger, verliest, gaat onder,
wordt onteigend. De voortbrenging van waren, de oprui-
ming van alle beletselen uit het verleden, die haar
voortgang in den weg staan, gaat ononderbroken, dag
aan dag, voort. In steeds toenemende mate wordt de
wetenschap toegepast op industrie. De aanwending van
steeds meer arbeid besparende machines, met de vere-
envoudiging van den arbeid als gevolg, wordt met den
dag duidelijker. De kringen der bevolking, die zich
tengevolge der steeds meer doordringende warenproductie
en de daaruit voortkomende gevolgen, moeten onder-
werpen aan de bezitters der arbeidsmiddelen, die ge-
dwongen worden levenslang voor loon te arbeiden, worden
steeds grooter.

Dit alles voert tot een te voren nooit gekende enorme
vermeerdering van de productiviteit van den arbeid. Deze
vermeerdering van den socialen rijkdom, deze stijging
van het voortbrengingsvermogen van den arbeid, heeft
enorme gevolgen. Zij beteekent, dat tengevolge van een
steeds volmaakter techniek, het bezitlooze proletariaat
toeneemt. De volwassen mannen door vrouwen en
kinderen in het arbeidsproces in steeds meerdere mate
worden verdrongen. De middengroepen tusschen prole-
tariaat en bourgeoisie steeds meer aan sociale betekenis
verliezen.

Zoo zien wij dat tengevolge van de toename van de
arbeidsproductiviteit, de kloof tusschen bezitters en bezit-
loozen steeds toeneemt. Hoe meer het moderne kapitaal
overwint, hoe sneller de techniek voortschrijdt, van één tak
der voortbrenging wordt overgeplant in alle sferen der
voortbrenging, des te sneller stijgen, vermeerderen de
klassetegenstellingen. Deze tegenstelling die steeds groei-
ende is, ligt in het wezen van het kapitalisme opgesloten.

Verhooging van loon, toekenning van ongevalrenten,
pensionneering van arbeiders op kosten van den staat,
veranderen aan het wezen van het kapitalisme niets.
Van hoeveel belang deze punten ook zijn voor den
strijd der arbeiders, het kapitalisme zou daardoor niet in
zijn loop worden gestuit. Zoolang de maatschappelijke
rijksdommen in het alleenbezit zijn van één klasse van
bezitters zal de stijging van het voortbrengingsvermogen
alleen aan de bezitters ten goede komen. De verovering
van de macht door het proletariaat, de opheffing van
den loonarbeid in dienst van het kapitaal, zal eerst allen
in staat stellen van de productiviteit van den arbeid te
genieten. Zoolang de tegenstelling: loonarbeid-kapitaal
niet is opgeheven is geen duu zame verbetering mogelijk.
De aan het tegenwoordige stel van voortbrenging eigen
euvelen als de werkloosheid, de verdringing van mannen
door vrouwen en kinderen, het leger van arbeiders die

in voortdurende reserve zijn voor de behoeften der
industrie, zelfs in tijden van «voorspoed», het zijn ver-
schijnselen die allen één gemeenschappelijke oorzaak
hebben n.l. het klassebezit der arbeidsmiddelen. Geen
achturedag, geen staatspensioen, geen modelfabrieken,
geen gemeentelijke sociale hervorming veranderen aan
de door het kapitalisme in het leven geroepen misstanden
iets. Integendeel het moderne fabrieks- en verkeerswezen,
het industrialisme met zijn trust en werkgeversvereeni-
gingen, en een aan hen ondergeschikte wetgevende en
uitvoerende macht, roepen iederen dag nieuwe misstanden
in het leven. Ontvolking van het platteland, afname der
geboorten, toename van kindersterfte, vermindering van
het lichamelijk weerstandsvermogen der groote massa,
prostitutie, misdaad, krankzinnigheid, alcoholisme, zijn de
medegezellen van het kapitalisme. Tegen deze misstanden,
voortvloeiende uit den misstand, het kapitalisme, op de
meest doeltreffende alzijdige manier, op elk terrein het
sterkst mogelijke verzet der arbeiders te organiseeren,
dat is onze taak. De arbeiders moeten inzien, dat zij in
dien grooten strijd om de macht, uit moeten gaan van
de alles beheerschende, steeds toenemende, groeiende
eigenaarsklasse. Van alle opportunisme
gezichtspunt alles te beschouwen en daaraan ondergeschikt
te maken is het *erst en enig* noodige voor de arbeiders
in Holland. De arbeiders in dien strijd voor te gaan en
de vijandelijke stellingen het eerst te verkennen, dat is
de taak van onze kleine sociaaldemokratische partij.

De solidariteit van alle arbeiders, van onze geheele
klasse wordt het snelst bereikt door de volle ontplooiing
van het wetenschappelijk socialisme, door de konsekvente
toepassing van den klassenstrijd. Het marxisme georga-
niseerd in de S. D. P., nuchter ziende de werkelijkheid
tot op den bodem, en toch vol geestdrift en vertrouwen
op de toekomst, laat zich niet verdringen door Van der
Goes, Troelstra of Domela. Het anarchisme voert den
klassenstrijd niet, het revisionisme niet, maar het socia-
lisme van Marx en Engels **in daden**, in de praktijk omge-
zet, en belichaamd in de S. D. P., wel. Het socialisme
is de wetenschap van den kortsten weg. Welnu, arbeiders,
en gij die ons nog verre staat, of den mond vol hebt
van laster, u ingeblazen door onze talrijke vijanden, komt
tot ons! De wetenschap van den kortsten weg willen
wij volgen. Uw persoonlijk, uw gezins-, uw klassebelang
gebiedt u, den kortsten weg te gaan, die voert van uit
het kapitalisme naar het socialisme.

Arbeiders! indien gij wezenlijk socialist wilt worden en
meevoeren den strijd, indien uw hart gloeit van haat en
uw geest vol is van opstand tegen het kapitalisme, sluit
U dan aan bij onze partij. Wilt gij wezenlijk het snelst
tot de macht komen om het socialisme te kunnen maken
tot daad, komt dan en sluit U schouder aan schouder,
hand aan hand aan bij de S. D. P. Wij, de S. D. P., de
Sociaaldemokratische Partij, zijn in Holland de eenige
partij die U den weg wijst tot het inzicht. De weg tot
het inzicht, de aansluiting bij onze partij, is de opmarsch
naar de macht. B. L.

De strijd om de klasse-moraal.

Ik heb al lang een onrecht, aan de aanhangers
van Proudhon begaan, te herstellen.

De lezer van de Tribune zal zich misschien her-
inneren, dat ik de bekende plaats uit de statuten
der Internationale, waarin staat dat zoowel zij als
de vereenigingen en individuen, die zich bij haar
aansluiten, waarheid, rechtvaardigheid en zedelijkheid
als den grondslag van hun handelen tegenover alle
mensen beschouwen, dat ik dien zin toeschreef
niet aan Marx, maar aan de Proudhonisten.

De zin ontbreekt in de duitse uitgave der voor-
loopige statuten, zij staat in de Fransche, ik ver-
moedde dat zij door de Proudhonisten er in was
gesmokkeld.

Ik moet echter erkennen dat dit niet zoo is. De Engelsche uitgaaf bevat ze namelijk ook. Deze uitgaaf was langen tijd nergens te vinden, noch te Londen in het Britsch Museum, noch te Berlijn, noch te Weenen, noch te Brussel, ook niet in particuliere verzamelingen. Zij is eindelijk bij de dochter van Marx, mevrouw Lafargue, gevonden.

De statuten zijn te Londen opgesteld en het is niet denkbaar, dat zij daar zouden zijn vervalscht. Dus ook de Fransche uitgaaf is wat dit punt betreft niet veranderd, ten onrechte heb ik dit vermoed.

* * *

Voor wie Marx en zijn leer kent, blijft het natuurlijk uitgesloten dat de bovengenoemde frase van hem afkomstig is.

De vraag is nu slechts: hoe is zij dan toch in de statuten gekomen en hoe komt het dat zij in de Deutsche vertaling ontbreekt?

Een zeker antwoord kan hier nog niet op gegeven worden. Misschien zal dat eerst mogelijk zijn als de massa papieren uit de nalatenschap van Marx en Engels, die nu nog ongeopend liggen, zullen zijn doorzocht.

Kautsky schrijft in zijn voorrede voor de duitsche vertaling van mijn boekje over het Historisch Materialisme, — na eerst nog eens op de onmogelijkheid van het volgen der hoogste zedelijke geboden tegenover alle mensen in de klassenmaatschappij te hebben gewezen — over deze vraag het volgende:

»Was de bedoelde zin uit de Statuten der Internationale dus van Marx afkomstig, dan zou men moeten zeggen, dat hij daarbij niet zeer gelukkig geweest was en aan eene belangrijke gedachte (n.l. dat men tegenover de klasse- of partijgenooten de waarheid moet zeggen) een scheeven vorm had gegeven. Dat zou echter juist bij een man als Marx wel zeer verrassend zijn. Maar Marx heeft dezen zin in het geheel niet geschreven. Daarop heeft voorzover ik weet het eerst Jaekkh in zijn geschiedenis der Internationale gewezen. Ik ben tot dezelfde opvatting gekomen en zij wordt mij bevestigd door de dochter van Marx, partijgenoot Laura Lafargue.

Men moet niet vergeten dat Marx in de Internationale geen autokrat was. Hij moest in het belang van de eenheid in den proletarischen klassenstrijd menig besluit over zich heen laten gaan, waarover hij alles behalve verrukt was.

De Statuten der Internationale waren niet door hem alleen gemaakt. Aanhangers van Proudhon en Mazzini werkten er aan mee. Wilde men Marx voor dezen zin verantwoordelijk maken, omdat hij in de Statuten der Internationale staat, dan ware hij ook medeschuldig aan den zin, die in de Statuten onmiddellijk op dezen volgt en die zoowel in stijl als in redeneering met dezen een geheel vormt. De beide zinnen in hun samenhang luiden:

„De Internationale Arbeiders-Associatie zoewel als alle verenigingen en individuen die zich bij haar aansluiten, erkennen Waarheid, Rechtvaardigheid en Zedelijkheid als den regel van hun verhouding tot elkander en tot alle mensen, zonder onderscheid van kleur, geloof en nationaliteit.

Zij beschouwt het als een plicht van ieder, de burger- en menschenrechten niet alleen voor zich te verlangen, maar ook voor ieder die zijn plicht doet. Geen rechten zonder plichten, geen plichten zonder rechten.

Wie nog kon twijfelen of de frase over waarheid en recht van Marx is, hij moet dien twijfel verliezen, als hij ziet, dat zij in den nauwsten samenhang staat met deze die de burgerrechten slechts voor hen verlangt die »hun plicht doen«. Hier hebben wij een werkelijk belachelijke kooetsjoek-bepaling. Welke autoriteit moet beslissen, wie zijn plicht doet en dus het burgerrecht waard is? Niet slechts bourgeois en arbeiders koesterden zeer verschillende meeningen over de plichten van den burger in den staat, onder de arbeiders zelf bestonden in den tijd der Internationale groote verschillen hierover. Zij dreven immers nog veelal in het vaarwater van burgerlijke beschouwingen. Bij de Proudhonisten gold staking nog als schending van plicht. Dus weg met het kiesrecht voor stakers! Marx was het natuurlijk nooit ingevallen, b.v. het algemeen kiesrecht niet te eischen dan alleen voor hen, »die hun plicht doen«.

Officieel kon Marx zeker niet tegen de beide frases in de statuten optrekken, bij welke opstelling hij meegewerkt en die hij in hun geheel geaccepteerd had. Maar privatim (in vertrouwelijke gesprekken) uitte hij, zooals mij van vertrouwde zijde wordt meegedeeld, zijn misnoegen over deze zinnen. Er bestaat intusschen van dit misnoegen ook een teeken dat openbaar geworden is.

De eerste uitgaaf der voorloopige statuten vond in 1864 in Londen plaats, als aanhangsel aan de Engelsche uitgaaf van het Inaugureele Adres der Internationale. In April 1866 werden deze statuten in de Deutsche taal in de »Voorbode« door Jean

Philipp Becker te Geve gepubliceerd. Daar ontbreken de twee zinnegeheel. Het is niet aan te nemen, dat Becker aanstoot aan nam. Theoretische vragen maakten et hem niet lastig.

Zou misschien Marxelf de oorzaak zijn geweest dat zij uit de voorloopige statuten werden verwijderd? Het was het ontbreken dezer beide zinnen in de Deutsche uitgaaf der statuten, waardoor ik voor het eerst, onafhankelijk vs Jaekkh, bemerkte, dat er verschillen bij het opstellen der statuten waren geweest en de beide zinnen op tegenspraak waren gestooten.

Tot zoover Kautsky, die nog meerdere bewijzen van Proudhonistischen invloed geeft. De lezer ziet dat het beslissendewoord dat deze samenhang geheel opheldert, nog niet gesproken is, maar zeker ook, dat Marx aan deze zinnen niet schuldig zijn kan.

H. G.

Een antwoord aan Van der Goes.

De artikelen in «Het Weekblad» van Van der Goes contra de Tribune, hebben in laatstgenoemd blad eene beantwoording gevonden van den hand van v. R. Wij hebben bescheidenlijk afgewacht, of het bij deze weerlegging bleef. Nu dit het geval blijkt te zijn, meenen wij op deze beide belangrijke artikelen te moeten terugkomen, van oordeel als wij zijn, dat zij een ander antwoord verdienen, als hun deelachtig werd.

* * *

«Wat heeft een groot getal leden der S. D. A. P., behoorende tot de richting, die men gewoon is de marxistische te noemen, doen besluiten in de oude partij te blijven, ondanks zelfs het te Deventer gebeurde? Wat heeft hen belet over te gaan tot de nieuwe organisatie?» Deze vraag wordt door V. d. Goes in den aanvang zijner beschouwing gesteld en uitvoerig beantwoord. De korte inhoud van dat antwoord is deze:

Afscheiding uit de oude partij zou geweest zijn een verlies van goede krachten voor het socialisme; de stemgerechtigde arbeiders zien in den strijd tegen de S. D. A. P. een aanslag op de machtspositie van het proletariaat; wanneer derhalve de arbeiders zullen vragen, waarom een tweede socialistische partij werd opgericht, dan zouden wij niet weten, wat te antwoorden, want: «om de arbeiders van de noodzakelijkheid eener scheuring te overtuigen, had men hun het bewijs moeten leveren, dat de S. D. A. P. door het voortwoekerend revisionisme van het socialisme onherroepelijk vervreemd was geworden, want — hetzelfde kan worden hermaandingen — want men mag alleen dan een aktie beginnen tegen de partij, die tot dusver de arbeidersbeweging leidde, wanneer zij het beginsel van alle moderne arbeidersbeweging, wanneer zij het socialisme klaarblijkelijk loslaat en verwerpt.»

Na deze beantwoording der in den aanhef gedane vraag te hebben vooropgesteld, en als basis van de gansche behandeling te hebben vastgelegd, moet logisch volgen en volgt dan ook de vraag: is het der S. D. P. mogen gelukken de bewijzen te leveren, dat de oude partij ontrouw is geworden aan de vanen van het socialisme, is omgeslagen van een revisionistisch-socialistische tot een burgerlijk-democratische partij? Geconstateerd wordt, dat de bewijzen hiervoor niet zijn geleverd; de conclusie ligt voor de hand: de nieuwe partij mist bestaansrecht en de marxisten, die in de oude bleven, zijn gerechtvaardigd en gezuiverd van den mogelijken en voor de hand liggende blaam: «het loslaten of zelfs verraden van beproefde vriendschappen, van gelijkgezinde kameraden, van mishandelde partijgenooten».

Het uitreden uit de oude partij, het oprichten eener nieuwe, is alleen dan gerechtvaardigd, wanneer het beginsel van alle moderne arbeidersbeweging, wanneer het socialisme klaarblijkelijk is losgelaten en verworpen¹⁾. Waar dit met de S. D. A. P., hoe revisionistisch zij overigens moge wezen, niet het geval is — het is te bewijzen uit *De Tribune* zelf! — zou V. d. Goes niet weten wát te antwoorden, »wanneer de arbeiders zullen vragen, waarom een tweede socialistische partij werd opgericht, die al de ellende van een nieuwe verdeeldheid over onze beweging zal brengen...»

Wij weten het zooveel te beter.

Aangenomen, dat inderdaad de *Tribune* er naar streeft het bewijs te leveren, dat de S. D. A. P. het socialisme heeft losgelaten, is het toch zeker een vraag van persoonlijke appreciatie of zij in deze bewijvoering is geslaagd. Daarover kan worden gestreden en zo lang daarover gestreden wordt geldt, hetgeen Van der Goes in ander verband zoo juist opmerkt: men kan hierover denken *elk van zijn standpunt met evenveel recht*. Zoodat, aangenomen en uitgaande van de basis, waarop V. d. Goes zich stelt, het altijd nog vragelijk mag worden geacht, of ook niet in zijn systeem de S. D. P. het volste recht heeft als afzonderlijke partij te werken, naast maar ook tegenover de S. D. A. P.

Intusschen, *de Tribune* heeft er nooit naar gestreefd het bewijs te leveren, dat de S. D. A. P. het socialisme

1) Wij gaan thans stilzwijgend voorbij de bemerking, dat uitreden uit de oude partij het verlies van goede krachten voor het socialisme zou betekenen. Terecht werd reeds door v. R. opgemerkt, dat een der grondfeuten in V. d. Goes' betoog schuilt in de vereenzelviging van S. D. A. P. en arbeidersbeweging. Wat geeft V. d. Goes het recht deze vereenzelviging *zonder nader bewijs* voorop te stellen? De leeftijf der oude partij? Ancienniteit? Haar fedental? Haar Marxistisch program of revisionistische actie?

heeft uitgeschud. Van der Goes weet dit zeer goed. Hij kon het althans weten. Hij is voldoende bekend met de marxistische zeg-wijze om uitdrukkingen, als waarvan *de Tribune* zwanger gaat, zoo dikwijls het blad spreekt over de oude partij, uitdrukkingen als deze: dat de oude partij is »verburgerlijkt», niet anders willen zeggen, dan dat deze partij *in een bepaalde richting gaat*. Van der Goes kon dit weten en weet het ook. Hij leze Wijnkoop's congresrede eens na en zal bijna woordelijk hetzelfde vinden. De S. D. P. heeft nooit getracht te bewijzen, dat de oude partij een burgerlijke is, om de eenvoudige reden, dat ze nog steeds is een socialistische, zij het ook, om de woorden van een der redacteuren van *het Weekblad* te gebruiken, zij het ook doorziet met anti-socialistische tendenzen¹⁾. Zoodat over deze vraag niet behoeft te worden gestreden en inderdaad de gegevens om den grondslag van scheiding door V. d. Goes vooropgesteld: alleen dan is scheiding gerechtvaardigd, wanneer de oude partij het socialisme heeft vaarwel gezegd, niet aanwezig zijn. Indien dus dit axioma juist is, is de S. D. P. gewonnen. Hiermede komen wij tot het uitgangspunt van zijn betoog. Wij leggen er goed den nadruk op, dat hier het brandpunt zijner redeneering zetelt. En dan zullen wij zien, dat dit uitgangspunt is valsch, onwaar en staande buiten alle werkelijkheid.

Ongetwijfeld is het juist, dat het recht en plicht ware een partij den rug toe te keeren, welke het socialisme heeft verraden. Ongetwijfeld juist, — doch eenzijdig en onwaar, zoo dit als *eenige* mogelijkheid van scheiding wordt gesteld²⁾. Wij aarzelen niet het uit te spreken, dat Van der Goes hier een zin heeft neergeschreven, grondslag van zijn betoog, welker onjuistheid hij had kunnen beoordeelen, zoo hij zich de geschiedenis der scheuring wilde te binnen brengen. Wij aarzelen niet het uit te spreken, dat Van der Goes een dergenen is geweest, die op gansch anderen basis op het punt heeft gestaan, de partij te verlaten, een basis, juist en correct, ten volle gerechtvaardigd, doch... totaal verschillend van hetgeen in zijne artikelen als eenig mogelijke grondslag wordt gesteld. Wij hebben het oog op de door Wibaut op het December-congres medegedeelde verklaring van een groot aantal partijgenooten: de verklaring, dat zij uit de partij zullen treden of allen arbeid voor de partij zullen staken, zoo *De Tribune* zal worden verboden. Wij zullen zien, hoe en waarom deze verklaring werd ingetrokken, doch er blijke uit, dat ook Van der Goes, wiens naam de lange rij van onderteekenaren opende, er blijke uit, dat ook Van der Goes zich nog een andere mogelijkheid kan denken, welke het treden uit de partij rechtvaardigen kan.

Het merkwaardige stuk, waarom het hier gaat, worde op deze plaats, voor zoover het in ons verband van noode is, aan de vergetelheid ontruikt:

«Ondergeteekenden», zoo lezen wij, hebben niet behoord tot de oprichters van *De Tribune*. Verscheidene hunner hebben die oprichting, zooals ze plaats had ontraden. Ook heeft een aantal hunner tegen de wijze van optreden van *De Tribune* in de laatste maanden zeer ernstige bedenking. Doch hierin zijn alle ondergeteekenden eensgezind: zij achten het onontbeerlijk voor de partij, dat aan de streng Marxistische richting in de partij volledige vrijheid van meningsuiting moet zijn gegeven. Ook waar de opvatting van hetgeen het socialistisch beginsel en een doeltreffende taktiek eischt afwijkt van eene door de meerderheid in onze partij aanvaarde gedragslijn, afwijkt van meeningen, die het optreden van onze vertegenwoordigers in bestuurslichamen beheerschen.

Zoo kunnen zij voor de partij niet aanvaarden de scheiding tusschen «goede» in den zin van duldbare en andere Marxisten, door eenige partijgenooten gemaakt. Er moet voor alle Marxisten plaats zijn als partijgenooten, dat wil zeggen, volle gelegenheid voor meningsuiting zijn in de partij.

Wanneer nu, dit vooropgesteld, thans een buitengewoon congres zou overgaan tot het roeyement, *direct of indirect*, van de partijgenooten-redacteuren van *de Tribune*, of tot het verbod, *direct of indirect*, van dit of van zulk een blad, zouden ondergeteekenden zulk besluit achten te zijn een *ondermijning van den grondslag eener Sociaal-democratische Partij*.

In die mate zouden zij het wezen der partij door zulk een besluit achten aangetast, dat hunne verhouding in en tot de partij daardoor ingrijpende wijziging zou ondergaan. Zij zouden *of niet in de partij kunnen blijven, of zij zouden hun werken in de partij voortaan moeten beperken binnen enge grenzen*... 3)

Wij wenschen hierbij geen commentaar te geven. Niets ware overbodiger. Doch wacht ons wellicht de tegenwerping, dat bij het schrijven van bedoeld stuk *«Het Weekblad»* nog niet was in uitzicht gesteld, dan moeten wij antwoorden met deze nog sterkere troef: Van der Goes, die naderhand besloot in de oude partij te blijven en thans van leer trekt tegen hen, die deze partij verlieten, Van der Goes deelde in den aanvang het standpunt: dat *Het Weekblad* niet te aanvaarden was op den grondslag van het roeyement. Wij nemen althans aan, dat wij de

1) Toegegeven moet onzerzijds worden, dat de Tribune in deze richting wel eens meer wil bewijzen, dan te bewijzen valt. Dit verschijnsel lag voor de hand en zal met den tijd wel beter worden. Daarover zal later wel eens worden gesproken in de S. D. P. In ons betoog jegens Van der Goes kan het voorloopig buiten beschouwing blijven.

2) Op de geschiedenis der socialistische partijen van het buitenland werd door v. R. gewezen. Erkent Van der Goes in Engeland bij slechts één partij? Trekt hij ook dáar en voor eenige jaren in Frankrijk de conclusie, welke hij waagde te hebben in zake de verkiezingen te Weesp en Bussum, de conclusie, dat tusschen een burgerlijk kandidaat en dien van een der socialistische partijen onthouding gewenscht is door de andere partij? Wij wisten niet, wat we lezen! Had niet voor eenige weken het weekblad geschreven over de wenschelijkheid, den goeden sociaaldemocraten, die Vader is, weder in den Raad te brengen?

3) Cursiveeringen van ons.

verklaring hieromtrent door Mendels op het Deventer congres gedaan, mogen gelooven. Zoolang Van der Goes deze verklaring niet heeft weersproken, staat de juistheid ervan vast.

Zoo zag hij dus klaarblijkelijk in, dat het Marxisme en zijne vrijheid niet gediend waren met een blad, dat het middel moest wezen tot vernietiging van een ander, of tot royement zijner meest vurige volgelingen; hij zag dit in, tot hij bezweek, wij nemen aan te goeder trouw. Maar hiermede mogen wij ook aannemen, dat thans vast staat de onjuistheid zijner algemeene formule, welke hij zelfs niet getracht heeft te bewijzen. Waarheid is dan ook, dat meerdere mogelijkheden dáár zijn, welke veroorlooven, een socialistische partij te verlaten; waarheid is, dat Van der Goes deze mogelijkheden kent en zeer vertrouwd is met deze ééne: *het is den Marxisten geoorloofd een partij te verlaten, (al heeft zij het socialisme niet uitgeschud, doch slechts gerevideerd), die de propaganda voor het Marxisme in hare gelederen niet duldt.*¹⁾

Mogen wij dit vooropstellen — en waarlijk wij mogen het, waar wij weten, dat op hoogstens een enkele uitzondering na alle Nederlandsche Marxisten, redactie en medewerkers aan *Het Weekblad* inclus, gereed stonden uit de partij te treden op grond, dat de propaganda voor het Marxisme niet werd geduld — mogen wij dit vooropstellen, dan staat hiermede vast, dat de strijd niet mag loopen over de vraag, of de oude partij nog een socialistische is, maar over deze gansch andere: of het revisionisme, dat de macht in de S. D. A. P. bezit, deze macht misbruikt om de uitingen van het Marxisme te smoren en de propaganda voor de wereldbeschouwing van het proletariaat onmogelijk te maken. Daarmede is dan gevallen de grondslag van het Goes'sche betoog, gevallen zijn eisch aan de nieuwe partij gesteld: den overgang van de S. D. A. P. naar de burgerlijke democratie te bewijzen; zwijgen mogen wij en zoo noodig toegeven, dat de S. D. P. in deze bewijsvoering niet is geslaagd, ja, wij zouden mogen eindigen, omdat met den val van zijn grondslag al wat daarop is gebouwd tot een afzichtelijke puinhoop is in elkander gestort.

(Slot volgt.)

H. W. J. S.

1) Van der Goes werpe niet tegen: neerleggen van alle functie's, treden uit een partij, staat nog gelijk met het oprichten eener nieuwe. Hij, die een partij verlaat of zich tot werkeloosheid doemt op de gronden boven aangegeven, zou onverantwoordelijk handelen, zoo hij het proletariaat aan de actie van deze partij overliet. De consequentie in eigen werk, in eigen actie te toonen, dat hij ook positieven arbeid kan verrichten, zou onvermijdelijk wezen. Den ernstigen strijder past slechts dit woord: gij staat mij niet toe het Marxisme in de S. D. A. P. te propageeren, welnu, dan zullen wij ervoor strijden buiten, zoo noodig tegenover de S. D. A. P.

Brieven uit België.

Wie zijn de twistzoekers?

De «Vooruit» houdt er dezelfde taktiek op na, als he «Volk» van Holland. Zoo tusschenbeide schrijft zij een of ander artikel over de twee stroomingen in de partij. Zij tracht dan de groote massa in de waan te brengen, als of die Marxisten niets anders zijn dan ruziemakers, die totaal van geen hervormingen willen weten. Ja, bijna op een anarchistisch standpunt staan, en slechts kritiseeren om kritiek te leveren. Als men dan wil antwoorden op dergelijke onwaarheden krijgt men ten antwoord. «Wij beginnen daar geen polemiek over.»

Dus wel aangevallen worden, maar verdedigen mogen wij ons niet. Zoo schreef Gezel A. Bogaarts, Hoofdopsteller van Vooruit, vorige week een artikel getiteld het «Revisionisme in de Deutsche partij».

Na eerst zijn blijdschap getoond te hebben, alsdat het voorstel van een wijkafdeeling van Berlin verworpen is geworden, (dit voorstel behelsde het samengaan met de liberalen, die in Duitschland in alles met de jonkers meegaan, te verbieden) schrijft A. B.: Die genomen besluiten, steunen de taktieksche wijze van optreden der Belgische sociaal-democratie, die nooit aarzde van elke gelegenheid gebruik te maken om vooruit te komen. Maar vergeet A. B. er bij te zeggen, dat zij daardoor niets anders dan wat meeloopers gekweekt heeft.

Men ga bijvoorbeeld slechts na dat de provincie Luik 10 Volksvertegenwoordigers naar de kamers zendt en slechts 10,000 leden aan de partij aangesloten heeft. Men heeft in België veel ontevreden, die voor de socialisten stemmen, doch ze plotseling in de steek zullen laten, wijl geen bewuste socialist. Men zie de zwendeltaktiek die men er in Kortrijk op na hield, waar men voor Gezel De Bunne gekozen te krijgen condities maakte, alsdat hij na 2 jaar zijn zetel moest afstaan aan een heftige bestrijder voor de arbeiders, doch een papevreter, en daarom een kartel maakte. Als men dat ziet, dan walgt men van die juiste(?) Belgische taktiek. Verder haalt Gezel A. B. een uittreksel aan uit het nieuwe boek «La Conquête socialiste du pouvoir politique» (de socialistische overheersing der politieke macht) dat zegt: «Zooals Marx en Engels het hebben verklaard, en zooals vele andere het hen hebben nagezegd, is de eerste noodwendigheid van de georganiseerde massa de inbezitting van de politieke macht. De sociale hervormingen waarvan de grondslagen zich gestadig in den schoot der kapitalistische maatschappij ontwikkelen, zijn slechts te bekomen door een in bezitting van de politieke macht.

Dat de arbeiders alle democratische hervormingen en instellingen maar aanvaardden, dat zij zich er van bedienen — maar dat zij zich door geen enkele laten hypnotiseeren.

Om dus tot de bemeestering van den staat te komen zijn alle hulpmiddelen welkom, en doen wij wél eerst

uit den weg te ruimen, die zich het meest hier tegen verzetten, hetzij door medehulp van de minst reactionaire elementen»

De taktiek van pak maar aan en van tegemoetkoming aan de bourgeoisie is zeer aanlokkend, doch van het moment alsdat de arbeiders niet meer op zich zelf vertrouwen, maar de oogen gaan heffen naar de democratische (?) bourgeoisie, van dit oogenblik jubelt het kapitalisme. Dit is zijn bedoeling, de arbeiders het zelfvertrouwen in hun bevrijding te benemen. A. B. schrijft verder. «De traagste elementen der verschillende liberale gezindheden krabbelen terug naar de reactie. Het gros der liberalen daarentegen neemt een meer democratische tint aan en benadert het politiek program der sociaal-democratie. Dit alles doet ons vast hopen in de toekomst, en die hoop groeit tot een stellige verzekering, als wij taktisch optreden en geen hulpmiddel weigeren.»

Inplaats de arbeiders te wijzen op die valsche vrienden, die onder het masker der democratie trachten de arbeiders van hun klassestandpunt aftebrengen, houden de zoogenaamde praktischen een pleidooi voor hen, de arbeiders zeggende, hoop maar in de toekomst. Nu de liberale al bij het socialistisch program komen behoeft gij de strijd niet meer zoo scherp te voeren, daar de bourgeoisie u te hulp wil komen.

Als wij Marxisten de arbeiders zeggen alleen door onverzoenlijken strijd tegen het kapitalisme, onverschillig klerikaal of liberaal, zal hij genoodzaakt zijn, wil hij de concurrentie tegen onze eischen volhouden, hervormingen door te voeren. Het parlement moet de tribune zijn waarvan wij tot het volk spreken, waar wij hen wijzen op de handelingen der kapitalistische afgevaardigden. Door zulk een strijdwijze krijgen wij de arbeiders zoowel geloovig als ongeloovig het snelst. Door dat wij van de arbeiders geen kiesvee van een of andere partij willen maken doch bewuste ontwikkelde socialist, worden wij uitgemaakt zoo als gezet A. B. doet voor twistzoekers of dreamers. Zij zijn de twistzoekers die het proletariaat van zijn taak als revolutionaire klasse afbrengen.

Lassalle zeide eens:

Nicht bettlen — nicht bitten
Doch mutig — gestritten.

A. D.

Uit het Buitenland. De Deutsche Partijdag. II.

Wij toonden de vorige maal, aan dat er uit de aanneming en daarna weer intrekking van de resolutie betreffend de herstemmingstaktiek zoomin als uit de eenstemmige aanvaarding der resolutie-Dittmann, welke de Dresdener motie bevestigde, eenige conclusie kan worden getrokken omtrent de resultaten van den Partijdag te Leipzig.

Een ander geval is het met de beslissing, die gevallen is aangaande de twee belangrijkste kwesties, die op den Partijdag behandeld zijn — ongerekend de reorganisatievoorstellen, waarover geen meningsverschil was.

Wat de Mei-viering aangaat, heeft de Partijdag het voorstel van het Partijbestuur — tot stand gekomen in overleg met de Generalcommission der vakverenigingen — welk voorstel nieuwe districtskassen, dus nog niet bestaande ondersteuningsinstituten voor de slachtoffers der Mei-viering, in 't leven wilde roepen, aanvaard. De vrees van de Marxisten, die in dit voorstel niets anders zagen, dan een nieuwen schakel in de pogingen der vakverenigingsleiders, tevens revisionisten, om de hun lastige Mei-viering geheel uit de wereld te helpen, is hierdoor bewaard. Het besluit is allernoodlottigst voor het verder voortbestaan in Duitschland van de internationale en in haar wezen zoo revolutionaire demonstratie. Het volgende jaar valt de 1e Mei op een Zondag en kan de viering dus overal plaats vinden zonder dat er maatregelen van de ondernemers te duchten zijn, maar de daarop volgende 1 Mei-dag zal de gevolgen van het besluit ongetwijfeld zien.

In zake de Mei-viering heeft dus, kunnen wij niet anders zeggen, het revisionisme, dank zij het laiser-aller (laat-maar-gaan) van een groot deel der radicalen, in Leipzig volledig de overwinning behaald, niettegenstaande het verreweg in de minderheid was ook weer op dezen Partijdag.

En iets anders kunnen wij ook niet zeggen van de besluiten, of liever van het niet-besluiten in zake de belastingkwestie. Wij hebben voor 14 daag uiteengezet, waar het hier om ging in de Rijksdagfractie en op den Partijdag. Het was de vraag of de fractie al of niet haar toestemming in derde lezing had mogen verleenen aan de zoogenaamde belasting der regering op erfdeelen, een directe belasting, ja, volgens het program dus. Maar die in de huidige politieke omstandigheden niets anders was dan een onderdeel, een doekje voor het bloeden als 't ware, bij de enorme nieuwe belasting der groote volksmassa's ter dekking van de tekorten, die het militarisme en marinisme eischt, eischt in steeds toenemende mate. En het betrof hier niet alleen de vraag, of de fractie dit al of niet had moeten doen, indien het tot de derde lezing was gekomen, dus een vraag omtrent een geval, dat zich in de praktijk niet had voorgedaan. Het betrof hier tevens de geheele houding der fractie tegenover de huidige politieke situatie in het Deutsche Rijk, de vraag of de arbeidersklasse dit systeem nog op eenige wijze geld mag toestaan. Vooral was het hier ook een bij uitstek praktische kwestie, omdat iedereen ervan overtuigd is, dat een dergelijke toestand,

als waarvoor de Rijksdagfractie nu bijna geplaatst was, zich binnen niet al te langen tijd zal herhalen, aangezien de »belastinghervorming», die nu tot stand is gekomen, absoluut onvoldoende zal blijken om in de behoeften van Moloch te voorzien.

Welnu: Omtrent deze kwestie heerschte er geen eenstemmigheid onder de radicalen zelf, waren bv. Bebel en Singer, om twee veteranen der fractie te noemen, het oneens. De kwestie was in de pers van te voren niet behoorlijk toegelicht, maar dat zij niet behoorlijk was toegelicht, was juist een tactische fout door vele Marxisten begaan. Evenals de strijd tegen de nieuwe belasting der massa's niet genoeg buiten het Parlement, voor en onder de massa der arbeiders is gebracht, waardoor de beweging tegen die belastingen eerst goed begon, toen zij reeds waren aangenomen en veel meer spontaan ontstond van onder den invloed van de actie in den Rijksdag, zoo ook heeft men van Marxistische zijde verzuimd deze zoo uiterst belangrijke vraag van de al of niet-toestemming der erfenis-belasting op het forum (de markt), vóór de partijgenooten, te brengen. En zoo kwam het, dat toen Kautsky, Ledebour, Singer, kortom toen de meest vooraanstaande Marxisten de kwestie op den partijdag bespraken — waar zij slechts betrekkelijk toevallig was gebracht, wat ook al een fout was — zij geen gehoor vonden bij een groot aantal radicale afgevaardigden. Ook in deze kwestie waren dus de radicalen, de Marxisten, verdeeld. Er kon geen stemming plaats vinden over een zaak, die, wanneer de massa der partij behoorlijk op de hoogte was gebracht van de politieke situatie en de noodzakelijkheid, die er uit voortvloeit van een overbiddelijk principieele taktiek, in eens had moeten kunnen plaats hebben. De zaak zal nu gebracht worden op een volgenden partijdag, maar dat zij niet beslist kon worden was een bewijs dat van zwakheid en verdeeldheid van het Marxisme, waardoor de revisionisten den schijn van een overwinning ook op dit punt weg droegen.

Wat is de oorzaak van deze, werkelijk niet verblijdende verschijnselen? De oorzaak is geen andere, dan dat een belangrijk deel van de Deutsche Marxisten het gevaar, dat er van revisionistische zijde dreigt niet scherp genoeg ziet en te veel geneigd is tot transigeeren, tot schipperen, tot „tactisch” optreden in den verkeerden zin, d. w. z. in den zin van het streven naar een oogenblikkelijk succes in plaats van het duurzame, en ook zich laat beheerschen door de vrees om voor het oogenblik een nederlaag te lijden, waardoor zij liever iets toegeven dan den boog al te strak te spannen. M. a. w. dat een belangrijk deel van de Deutsche Marxisten opportunistisch willen optreden, waardoor zij, onbewust natuurlijk, in de kaart spelen der revisionisten. Dit was op den Partijdag te Leipzig vooral duidelijk in tweerlei opzicht.

In de eerste plaats lieten vele Marxisten zich bewegen de Meivieringsvoorstellen te aanvaarden uit opportunistische tegenover de vakverenigingsleiders. De gedachte: het is nu toch reeds zoover gekomen, wij zullen dus in godsnaam maar het voorstel aanvaarden, opdat er tenminste een eind komt aan het gedonderjaag, aan de wrijving tusschen Partij en vakverenigingsbeamten over de Mei-viering, die gedachte heeft bij velen voorgezet. Zij vergeten, dat zij het op die wijze de revisionisten al zeer makkelijk maken om, stap voor stap en beetje voor beetje, de Partij te dringen in de richting, die zij wenschen.

In de tweede en voornaamste plaats lieten zich vele, ja wij mogen wel zeggen, de meerderheid der radicalen op dezen Partijdag beheerschen door de opportunistische overweging, dat de Partij op 't oogenblik in een zoo gunstige situatie zich bevindt, wat betreft de resultaten, die te behalen zijn bij verkiezingen voor den Rijksdag vooral, dat het zonde en jammer zou zijn, die resultaten in de waagschaal te stellen door de verschillen te zeer op den voorgrond te plaatsen.

Zij lieten zich m. a. w. beheerschen door de vrees van een herhaling der rumoerige tooneelen, zooals die o. a. de Partijdag te Dresden te aanschouwen heeft gegeven, waar de revisionisten, onder leiding van den infamen harlekijn Harden, de groote discussies over taktiek en beginsel wisten te bezwalken door het oprakelen van persoonlijke kwesties, precies op dezelfde manier als hier Troelstra er sinds 1902 en '03 steeds in geslaagd is de debatten over zaken en beginselen den schijn te verlenen van getwist van personen over persoonlijke kleinheden enz. Welnu: een dergelijk terugwijken voor het revisionisme, dat altijd en uit den aard der zaak beginselen schuwt en zoekt te verlagen tot persoonlijk gekibbel, beteekent ook reeds, dat men het aan de revisionisten in handen stelt naar hun welgevallen de debatten te leiden en richting te geven. Want persoonlijke kwesties zijn er natuurlijk steeds te over en ze waren er ook vóór dezen Partijdag, zoodat de vrees daarvoor altijd kan bestaan. Een vrees, die bovendien onzinnig is, omdat discussies, hoe fel ook, de Partij nog nooit hebben geschaad, maar integendeel haar levensvoorwaarde zijn, getuige datzelfde Dresden, dat de Partij innerlijk veel krachtiger heeft gemaakt en tal van ongewenschte elementen heeft afgestooten.

Maar vooral was het een fout van vele Marxisten zich te laten beheerschen door de vraag hoe deze Partijdag zou werken op de verkiezingsresultaten, omdat de Deutsche Partij, bij den tegenwoordigen toestand in Duitschland, op de verkiezingsresultaten niet meer in de eerste plaats letten mag.

Wij hebben het hier al zoo vaak gezegd — geleerd door onze Deutsche leermeesters, Kautsky, vooral — : de tijd, dat langs parlementairen weg nog groote resultaten te bereiken

zijn, is voorbij, is overal voorbij, maar vooral in Duitschland. De Duitse Partij moet nu een anderen weg inslaan, wil zij met de ontzaglijke organisatorische macht, waarover zij beschikt, zooveel kracht uitoefenen, als nu mogelijk is. Niet meer de strijd in de Parlementen, — en er zijn niet eens parlementen in Duitschland, doch slechts schijnparlementen — maar de strijd om de Parlementen. De strijd, waarbij de massa's werkelijk in beweging worden gebracht, om de strijd tegen de geheele staatsmacht te voeren, die juist in die lichamen — in Duitschland vooral in den Pruisischen landdag — haar bolwerken en machtsinstrumenten bezit. Die strijd moet worden begonnen, worden voortgezet, steeds levendiger en krachtiger worden, op straffe van ontmoediging der massa's, op toeneming van het revisionisme eener, het anarcho-syndicalisme anderzijds. De Duitse Partij heeft theoretisch deze leer, de leer der Russische Revolutie, aanvaard in 1906 vooral, door de besluiten op den Partijdag te Jena, onder den indruk van het grootsche en wereldhistorische jaar 1905, het jaar, waarin een nieuw tijdvak in de geschiedenis der menscheid en van de arbeidersklasse begon. Maar het kost de Duitse Partij, met haar stramme discipline, met haar enorm uitgebouwde administratie en organisatie, met haar verleden van grootsche overwinningen door de wetelijkheid, en vooral ook met het oog op de geweldige macht van het Duitse absolutisme en militarisme, met het oog op de volkomen onbetrouwbaarheid van alle burgerlijke groepen in den strijd voor de democratie, iets waarvan juist de Marxisten het meest overtuigd zijn, het kost de Duitse Partij en haar oude leiders, haar oud kader, groote moeite die theoretische leer om te zetten in de practijk. Liebknecht e.a. hebben den weg gewezen, die ingeslagen kan worden: de mobilisatie der massa's, geleidelijk, doch zeker en in steeds toenemende mate, ter verovering van de burcht der reactie, den Pruisischen Landdag. Maar de schijnbaar gunstige situatie, die zich nu weer voor veler oog vertoont, nu de verbittering over de nieuwe belastingen wijde kringen van het volk heeft aangegrepen, die situatie heeft opnieuw vele radicalen doen wankelen en van de wijs gebracht. En toch — op den weg naar de verovering van 100 zetels in plaats van 40 is er voor de Duitse Partij geen uitweg, wel op den weg naar het in beroering brengen van steeds grootere massa's proletariërs tegen het geheel der burgerlijke instellingen en het geheel der kapitalistische orde. Dat vele radicalen dit niet hebben ingezien, dat zij terugdeinzen voor de nieuwe taak, die de Partij op de schouders moet nemen, dat de radicale pers niet eenstemmig en niet consequent genoeg in deze richting heeft gewaard, dat heeft zich te Leipzig gewroken in de werkelijke overwinning der revisionisten op het gebied der Mei-viering en de aarzeling omtrent de tactiek in den Rijksdag.

Wij kunnen dus, dit is ons oordeel, evenmin als een aantal radicale, Marxistische organen in Duitschland, met bevrediging op dezen Partijdag terugzien. Het opportunisme heeft dezen Partijdag te veel beheerscht en welke gevolgen dit heeft, dat heeft ons de geschiedenis van het Marxisme in ons landje, van Utrecht tot Deventer, maar al te duidelijk geleerd. Het revisionisme is een gevaar in Duitschland, niet zoozeer door eigen kracht, als wel door verdeeldheid en opportunisme bij zijn tegenstanders.

Revisionistische practijk.

De Nieuwe Baarnsche Ct. is blijkbaar niet op haar gemak omtrent den uitslag van de verkiezing op Woensdag a.s. Zij waarschuwt tegen onzen candidaat Posthuma, daar diens kansen beter dan ooit zijn. Wij zijn dat volkomen met haar eens en hopen, dat wij eenzelfde overwinning zullen behalen als met de herstemming. *Langzamerhand is dit blad dan toch ook tot de overtuiging gekomen, dat de S. D. A. P. en de liberalen de macht in handen hebben, als zij wenschen samen te werken.*

*De Stem des Volks van 18 Sept. 1909.
(Orgaan van de S. D. A. P. te Utrecht).*

Duur brood.

In het «Maandschrift» van het Centraal Bureau voor de Statistiek vinden wij eenige opgaven, die alweer eens de onhoudbaarheid aantoonen van de bewering van vrijzinnig-democraten en revisionisten, dat de toestand der arbeidersklasse in de kapitalistische maatschappij beter zou worden. Bij de nogal zeldzame gelegenheden dat de economen van die richtingen zich de moeite getroosten voor hun beweringen eenig bewijsmateriaal, of althans een schijn daarvan, bijeen te brengen, beroepen zij zich gewoonlijk op de hier en daar voorkomende loonstijgingen, zonder echter te onderzoeken of de arbeiders voor die hogere loonen ook wel evenveel levensmiddelen kunnen kopen. Terwijl dus de aanvallers der sociaal-democratische theorie in gebreken blijven voor hun optimistische verwachtingen deugdelijk bewijzen aan te voeren, beijvert zich de maatschappelijke ontwikkeling — die immers de meest orthodoxe Marxist is — voortdurend om het tegenbewijs te leveren met de onweerlegbare argumenten die spreken uit de feiten der werkelijkheid, en de uitbeelding dier feiten in de cijfers der statistiek.

De opgaven die wij bedoelen betreffen de beweging van de prijzen van het brood in Nederland gedurende het zesjarig tijdvak van 1 Juli 1903 tot 1 Juli 1909.

Zij toonen in dit tijdperk, dat zich uitstrekt zoowel over jaren van economischen bloei als van crisis en malaise, een regelmatige zeer sterke stijging der broodprijzen over geheel ons land, waarvan wij in onderstaande tabel de samenvatting geven.

BROODSOORTEN.	Prijs per kilogram in centen.		Vermeerdering.	
	1903.	1909.	in centen.	in %.
Gebuild tarwebrood (melkbrood) .	14,84	17,65	2,81	18,89
Gebuild tarwebrood (waterbrood) .	11,91	14,96	3,05	25,60
Ongebild tarwebrood	10,50	14,05	3,55	33,80
Roggebrood	8,20	10,13	1,93	19,05

Een stijging dus voor de verschillende soorten wisselend van 18,89% tot 33,80%, d. i. van bijna $\frac{1}{5}$ tot ruim $\frac{1}{3}$ deel. Indien er al van een algemeene verhooging der Hollandse arbeidersloonen mag gesproken worden (wat nog lang niet bewezen is), zal toch wel niemand meenen, dat deze stijging gelijken tred heeft gehouden met die der broodprijzen.

Zoo brengt iedere dag nieuwe bewijzen voor de juistheid der Marxistische opvatting, dat «de moderne arbeider, in plaats van zich met den vooruitgang der industrie te verheffen, steeds dieper zinkt onder de levensvoorwaarden zijner eigen klasse» (communistic manifest). Nieuwe bewijzen, die in hun wisseling steeds weer voeren tot dezelfde slotsom: dat voor het proletariaat uit den noodlottigen cirkelgang van het kapitalisme alleen de sociaal-democratie den uitweg wijst.

B. C.

Ook Socialisme.

Als de Sociaal-Democraten aan de regeering waren en er was nog een leger, ze zouden zeker op Zondag niet laten werken.

En toch zeggen de politieke Christenen, dat de sociaal-democraten ongeloovig, en zij geloovig zijn.

Je moet maar durven.

De Stem des Volks van 18 Sept. 1909.

Inderdaad, je moet maar durven.

Zeer Begrijpelijke Verbittering?!

De afd. Zwolle (der S. D. A. P.) . . . die tengevolge van, overigens zeer begrijpelijke verbittering, een verzoek van de S. D. P. om samen te gaan bij de Kiesrechtbeweging zelfs niet in overweging nam. *H. R. H. in Het Weekblad.*

Zoals in *De Tribune* van 18 September werd aangekondigd, worden door de Zwolsche Afdeeling onzer Sociaal-democratische Partij (S. D. P.) in den a.s. winter acht cursusvergaderingen gehouden, waarvoor zooals hier ook door de S. D. A. P. sedert 1903 geschiedde, serietickets vooraf verkrijgbaar worden gesteld tot drie verschillende prijzen. De datums waren tijdig geregeld en de kaartenverkoop werd door onze leden flink aangepakt zoodat de plannen zeer waarschijnlijk kunnen worden uitgevoerd.

Natuurlijk strookt dit niet met de wenschen der Zwolsche afdeeling der S. D. A. P. die het „drukt ze dood“ op ons wil toegepast zien en de Heer H. J. F. M. Sneevliet, plaatselijk correspondent van *Het Volk* en redacteur van het jongste S. D. A. P. 'sche weekblaadje *De Sociaal-Democratuur*, heeft zich met de voltrekking van het doodvonnis belast. Dat is natuurlijk niet uitvoerbaar, zakelijke argumenten zijn tegen onze actie niet in te brengen — dan maar uitgepakt met scheeve voorstellingen en verdachtmakingen. „Frissche Middelen“ staat terecht boven de stukjes in de *S. D.*

Wordt door ons nu sedert zes of zeven maanden elke Zaterdagavond met *De Tribune* gecolpoorterd, dan heet dat parasiteeren op het vent met *De Sociaal-Democratuur*, die sedert een week of 6 door de S. D. A. P. wordt uitgegeven, omdat wij nu nog, evenals vroeger, *De Tribune* als „Sociaal-Democratisch Weekblad“ bij de koopers aanprijzen.

Verweten wordt ons dat wij bij den cursuskaartenverkoop duidelijk te kennen geven dat wij niet de S. D. A. P. maar de nieuwe partij zijn, daardoor — aldus de Heer Sneevliet — meenen de koopers dat wij S. D. A. P.-cursuskaarten plaatsen!

Een „geschiedenis“ onzer partij wordt geschreven waarin de voornaamste grief tegen ons is dat wij ook propaganda willen maken door zelfstandig mee te doen aan de verkiezingen.

Een ander verwijt weer is, dat wij onze kaarten voor dezelfde prijzen aanbieden als de S. D. A. P., alsof er voor diegenen onzer leden die vroeger in de S. D. A. P. die prijzen in overeenstemming oordeelden met de plaatselijke omstandigheden, reden zou zijn dat nu anders te doen. Maar van ons heet dat schacheren, schacheren ons verweten namens een partij die de kiesrechtsech der arbeiders aan de vrijzinnigen verschachert, schacheren ons verweten door iemand voor wien, terwijl hij als „marxist“ poseert, steeds als leus heeft gegolden: „mij is het doel niets, de beweging alles“, de schijn van een beweging n. l., zooals hij ook erkende toen hij verklaarde (in debat tegen Gorter en Wijnkoop 8 April jl.) dat hem de partij boven de klasse gaat.

Het heeft alles niets geholpen — wij zijn tot nu tevreden over den kaartenverkoop en het doorgaan onzer cursussen is zoo goed als verzekerd. Dan maar beproefd de bezoekers te werven en dus aan koopers van S. D. P.-kaarten aangeboden die gratis te ruilen voor S. D. P.-kaarten!

Lees het in „de Sociaal-democratuur“ . . . . .
Maar er is meer. De Heer Sneevliet en de S. D. A. P. beschikken niet alleen over guilperigheden, maar hebben ook nog een zakelijk argument om het bezoek van onze vergaderingen te verminderen. Dit argument is evenwel te kostelijk om in de gewone correspondenties en artikeltjes te worden opgenomen, daarom prijkt het als „officiële mededeeling“ boven aan de eerste kolom van „de Sociaal-democratuur“, een „officiële mededeeling“ die luidt: dat „7 van (onze) 8 cursusavonden worden besteed aan onderwerpen, die met

het Socialisme en de arbeidersbeweging in zeer verwijderd verband staan“ („de fransche revolutie als klassenstrijd“ 5 en „de oorsprong van het christendom“ 2 avonden) terwijl de cursusserie van de S. D. A. P. „bestaat uit onderwerpen die ten nauwste met „het socialisme samenhangen“ (werkloozenzorg, staatspensioen, landbouwvraagstuk, enz.).

Is het inderdaad niet kostelijk? Daar is een revolutie die met haar onmiddellijke gevolgen een kwart eeuw omvat, waarin een totale omvorming der maatschappij zich voltrekt, een klassenstrijd, die niet achter ons ligt, maar met toenemende scherpheid voortduurt; daar is een voor 2000 jaar als proletarische beweging begonnen, en sedert in zijn tegendeel omgeslagen thans nog voorbeeldeloos reuzenkrachtige organisatie als de christelijke kerk, en wij arme S. D. P.'ers willen ons enkele avonden daarmede bezighouden, meenen dat het onze plicht is als marxisten, het proletariaat te leeren groote betekenisvolle tijdperken uit de geschiedenis te overzien, den ontwikkelingsgang der maatschappij in die tijdperken te begrijpen, vooral als die ontwikkelingsgang machtige sociale bewegingen omvat, die in de nu heerschende machten voortwerken. Dan is, gelijk Kautsky zegt, het er verre van af dat het doorvorsch van het verleden louter antiquarische liefhebberij zou zijn, maar wordt het integendeel een machtig wapen in de strijd van nu, om het verwerven van een betere toekomst te bespoedigen.

Neen, wordt dan geantwoord, in een „officiële mededeeling“ van de S. D. A. P. in haar weekblad voor Zwolle, Kampen en Steenwijk onder „marxistische“ redactie, daar hebt gij niet mee te maken, dat is maar „revolutionair gefraseer“, dat staat bijna niet in verband met uw beweging; wat het christendom is leert gij voldoende als *Het Volk* het heeft over Kuiper, en die fransche revolutie, wel arbeiders, daar weet gij genoeg van als gij bedenkt, dat die de burgerlijke democratie gebracht heeft, die u in Nederland het algemeen kiesrecht zal schenken.

De Sociaal-Democratuur heeft het ten slotte over „socialisten“, leden der nieuwe „partij“, die „terug moeten zinken in het leege“, „en holle geleef van de in meer of minder goeden doen verkeeren“, „renden van deze dagen.“

Wij hebben den heer H. J. F. M. Sneevliet alleen te antwoorden, dat door hem een roekeloos spel wordt gespeeld met de arbeiders die zich scharen in en om de Zwolsche afdeeling der S. D. A. P., wanneer zij door deze en andere „frissche middelen“ worden weerhouden het inzicht en de kennis te verwerven, noodig om niet terug te zinken in het troosteloze leven van het niet tot de algemeene, de socialistische beweging gekomen deel der arbeidersklasse dezer dagen — en hebben hiermede, wat hij ook verder moge uitbraken, met dit ventje voorgoed afgedaan.

J. G. T.

Van de Afdeelingen.

Den Haag. Voor een goed bezochte vergadering sprak Maandagavond S. de Wolff over «de Sociaal-Democratie en de Staat». In debat kwam een lid van de S. D. A. P., die zich kon vereenigen met de inzichten van den spreker, maar meende dat daarvoor ook in die partij plaats is, wat de Wolff gelegenheid gaf om dit uitvoerig en afdoende te weerleggen. Een collecte voor Zweden bracht f 3.57⁵ op.

Lelidon. De wintercompagne werd geregeld. Bepaald werd dat er 8 cursusverg. zouden worden gehouden. Voor de eerste 4 avonden zou gevraagd worden Gorter, voor 5 en 6 Joh. Visscher en voor 7 en 8 S. de Wolff. Voor twee bestuursleden die hun functie hadden neergelegd werden 2 andere functionarissen gekozen. Tevens zal door de Afd. een propagandageschriftje worden uitgegeven. Een nieuw lid werd aangenomen.

Amsterdam. Dinsdagavond spraken Gorter en Wijnkoop in Handwerkers Vriendenkring over de Troonrede en het Algemeen Kiesrecht. De vergadering was door ruim 150 personen bezocht. Een anarchist kwam in debat. We wonnen twee leden en twee nieuwe abonnees voor *De Tribune*. Donderdagavond sprak Wijnkoop bij de Anarchisten over Centralisatie en Discipline. De vergadering werd vooral bij antwoord op het debat van 3 Anarchisten een beslist succes voor onze beginselen. Merkwaardig was nog de vergadering van den Bestuurders Bond. Daar werd het voorstel om onze Partij van het Bureau van Arbeiders Recht uit te sluiten tegen den zin van het Bestuur aangenomen met de «meerderheid» van 28 tegen 23 stemmen bij 10 onthoudingen. Men ziet, ook in Amsterdam begint een klein begin van kentering te komen.

Verantwoording.

Ontvangen door het partijsecretariaat:
Voor de Zweden: A. S. te A. f 0.25; collecte- openb. verg. R'dam f 1.54; een lid te R. f 1.—; A. G. P. te L. f 2.50.
Aan Contributie-partijkas:
A. B. te H. Sept.—Mrt f 1.50; Afd. Gr. Juli—Sept. f 4.65⁸.

Advertentiën

Welk partijgenoot stelt zijn talent beschikbaar om een onbemiddeld partijgenoot in te leiden in de grondslagen der Staathuishoudkunde! Brieven Lett. S. D. Bureau van dit blad.

Zondag 3 October, vergadering van redactie en medewerkers der Tribune, in De Kroon, Rembrandtplein, Amsterdam. Elke medewerker, die geen uitnodiging tot deze vergadering mocht hebben ontvangen, wordt verzocht deze aankondiging als tot hem persoonlijk gericht te beschouwen.